

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 17

**Одеса
2018**

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор.

Заступник головного редактора:

Маргасова Вікторія Геннадіївна – доктор економічних наук, професор.

Відповідальний секретар:

Логвиновський Єгор Ігорович – кандидат економічних наук.

Члени редколегії видання:

Барна Марта Юріївна – доктор економічних наук, доцент.

Верхоглядова Наталія Ігорівна – доктор економічних наук, професор.

Войт Сергій Миколайович – доктор економічних наук.

Гулей Анатолій Іванович – доктор економічних наук.

Князева Олена Альбертівна – доктор економічних наук, професор.

Коваленко Олена Валеріївна – доктор економічних наук, професор.

Кузьминчук Наталія Валеріївна – доктор економічних наук, професор.

Миронова Лариса Геннадіївна – доктор економічних наук.

Скидан Олег Васильович – доктор економічних наук, професор.

Шмиголь Надія Миколаївна – доктор економічних наук, професор.

Ліна Пілелієне – Ph.D., професор економіки.

Натія Гоголаурі – доктор економічних наук, професор.

Анджей Паулік – доктор економіки хабілітований, професор.

Катерина Нацвлішвілі – доктор економічних наук, професор.

Електронна сторінка видання – www.market-infr.od.ua

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 7 жовтня 2016 року № 1222

Рекомендовано до поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 3 от 26.03.2018 року)

РОЗДІЛ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ПРИВАТНОЇ ШКОЛИ ТА ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ
MANAGEMENT OF FINANCING PRIVATE SCHOOL AND ITS IMPROVEMENT

УДК 657.:/336.

Алескерова Ю.В.д.е.н., старший науковий співробітник,
доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування
Вінницький національний аграрний
університет**Вигівська А.О.**магістр
Вінницький національний аграрний
університет

У статті розглянуто освітній ринок в Україні та досліджено фінансування закладів освіти, зокрема приватних. Доведено, що управління фінансуванням приватної школи законодавчо закріплено неналежним чином. Констатовано, що необхідне створення нормативно-фінансових умов для розвитку фінансування ринку приватних послуг в освіті в Україні за сьогоденних умов.

Ключові слова: управління, фінансування, приватна школа, вища школа, освіта, Україна, закони України.

В статье рассмотрен образовательный рынок в Украине и исследовано финансирование учебных заведений, в том числе частных. Доказано, что управление финансированием частной школы законодательно закреплено не должным образом. Констатировано, что необходимо созда-

ние нормативно-финансовых условий для развития финансирования рынка частных услуг в образовании в Украине в современных условиях.

Ключевые слова: управление, финансирование, частная школа, высшая школа, образование, Украина, законы Украины.

The article examines the educational market in Ukraine and studies the financing of educational institutions, in particular, private ones. It is proved that the management of financing private school is not properly established by law. It was stated that it is necessary to create normative and financial conditions for the development of financing for the private services market in education in Ukraine under the current conditions.

Key words: management, financing, private school, higher education, education, Ukraine, laws of Ukraine.

Постановка проблеми. З перших років незалежності України значна увага приділяється темі побудови громадянського суспільства, демократії, захисту прав та свобод громадян. Усі ці процеси, без сумніву, реалізуються дуже важко, бо нелегко змінити стереотипи людей, які звикли до загальних стандартів і часто не бажають сприймати нове. Ця проблема особливо гостро постає у фінансуванні системи освіти, яка дуже повільно просувається у напрямі підвищення її якості та демократизації.

Питання фінансування освіти не можна відкласти до кращих часів, посилаючись на економічні кризи, бо діти ростуть щодня, кожен пропущений день, як борг, який потім доведеться сплачувати з великими відсотками.

Створення дієвої системи доступної неперервної освіти має розглядатися як базова умова реалізації права кожної людини на вільний розвиток, проголошеного у Конституції України забезпечення гідного рівня життя громадян. Проте на сучасному етапі розвитку країни у сфері науки й освіти існує низка проблем. Проблемаю багатьох закладів є недостатня кількість студентів, що в середньому становить лише 6,6 тис. осіб, коли у більшості країн світу в університетах навчається в середньому 30 тис. студентів у кожному [14].

Із цих причин гостро постала необхідність змінити загальні підходи до управління в освітньо-науковій сфері, а саме її фінансування. З огляду на постійне зростання ролі освіти і науки у сучасному світі, а також на економічні та соціально-демографічні тенденції, що мають місце в Україні, доцільно розробити і запровадити комплексну

концепцію розвитку приватної освітньо-наукової системи нашої держави, що дасть змогу скористатися перевагами інтелектуального потенціалу в інтересах народу України, а також оперативно виправити недоліки і припинити негативні тенденції [2].

Фінансові ресурси є основою діяльності підприємства, тобто саме вони стають передумовою його функціонування. Різні наукові підходи до визначення поняття «фінансові ресурси» зводяться до того, що це є кошти, які використовує підприємство на правах власності або надані у його розпорядження для забезпечення простого чи розширеного відтворення а також для задоволення соціальних потреб трудового колективу[4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження процесів розвитку фінансування приватної освіти в Україні знайшли відображення в працях таких учених, як С.К. Андрейчук, В.П. Андрущенко, Т.М. Боголіб, Л.І. Даниленко, Т. Єганова, С.А. Калашнікова, Л.І. Карамушка, В.І. Луговий, Л.І. Парашенко та ін.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження управління фінансуванням приватної школи та її вдосконалення в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державою законодавчо визначено основні джерела фінансування закладів вищої освіти державної форми власності: кошти державного бюджету, кошти галузей економіки, державних підприємств і додаткові надходження. Бюджетний кодекс України дозволяє державним вищим навчальним закладам поєднувати бюджетне фінансування із власними надходженнями, які утворюються вна-

слідок надходження плати за послуги, що надаються ВНЗ згідно із законодавством. Тобто фактично державним вищим навчальним закладам надано право реалізовувати свої освітні послуги. Але при цьому слід урахувати вимоги ст. 72 Закону України «Про вищу освіту», де визначено, що «у вищих навчальних закладах державної і комунальної форм власності кількість студентів, прийнятих на перший курс на навчання за державним замовленням, повинна становити не менше ніж 51% від загальної кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів» [3].

Фінансування приватних закладів освіти здійснюється за рахунок платного навчання з використанням різноманітних джерел.

Як джерела фінансування приватної вищої школи доводиться розглядати додаткові джерела фінансування (ст. 61 Закону України «Про освіту») [6], які в контексті цієї статті сприймаються насамперед як перелік додаткових джерел фінансування для державних ВНЗ. Це, відповідно, кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів, плата за надання додаткових освітніх послуг, кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) й інші роботи, виконані навчальним закладом на замовлення підприємств, установ, організацій і громадян, доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання, дивіденди від цінних паперів, валютні надходження, добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від установ, організацій і окремих громадян та інші кошти (за винятком дотацій місцевих бюджетів) [6].

Зі ст. 70 Закону України «Про вищу освіту» можна встановити, що ВНЗ приватної форми власності можуть користуватися банківськими кредитами, засновувати сталий фонд і розпоряджатися доходами від його використання відповідно до умов функціонування сталого фонду й отримувати майно, кошти і матеріальні цінності, у тому числі як благодійну допомогу. Сталий фонд – це сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше ніж 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються ВНЗ для здійснення його статутної діяльності в порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою (ст. 1 Закону України «Про вищу освіту») [3].

Ураховуючи те, що вищі навчальні заклади є суб'єктами господарювання та зважаючи на особливості їх діяльності, можна конкретизувати дане визначення: фінансові ресурси вищого навчального закладу – це всі грошові активи у фондовій та нефондовій формах, що формуються за рахунок бюджетних коштів та коштів, отриманих як плата за освітні та інші послуги, які надають для задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави, перебувають у їхньому розпорядженні на правах оперативного управління та використовуються для фінансування підготовки кадрів відповідно до державних стандартів освіти, зміцнення та розширення матеріально-технічної бази [3].

Останніми роками у сфері вищої освіти України назріла невідкладна потреба у радикальних змінах. Переглядаються обсяги її фінансування, посилено вимоги щодо підзвітності й ефективності діяльності ВНЗ. Можна стверджувати, що найважливішими факторами змін у цій сфері стали гло-

Таблиця 1

Джерела фінансування закладів вищої освіти

Державне фінансування вищої освіти	Недержавне фінансування вищої освіти
Пряме фінансування (з одного або декількох рівнів державного управління) на основі кошторисів або нормативів	Кошти, одержані на навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів
Додаткові асигнування за окремими категоріальними програмами, заходами тощо (наприклад, програма підтримки найкращих студентів)	Плата за надання додаткових освітніх послуг
Дотації або субвенції для вирівнювання диспропорцій між регіонами	Кошти, одержані за науково-дослідні роботи та інші роботи, виконані закладом освіти на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян
Фінансування специфічних програм (кредитування навчання, ваучерна освіта, харчування малозабезпечених дітей)	Доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, дільниць і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання
Виділення матеріальних ресурсів, надання пільг	Дотації з місцевих бюджетів
За формулою, яка враховує певні кількісні та якісні показники діяльності навчального закладу	Кредити і позички банків, дивіденди від цінних паперів та доходи від розміщення на депозитних вкладах тимчасово вільних позабюджетних коштів
За конкурсом або на рівні минулого року	Добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, громадян
«Блокові» гранти	

балізація, інтернаціоналізація, новітні технології навчання (зокрема, дистанційні) [1].

Сьогодні більшість західних експертів із питань освіти вбачають вихід у застосуванні дистанційного навчання на базі мережевих технологій (Інтернет). З усіх західноєвропейських країн найбільшого розвитку неперервна освіта (дистанційна) набула у Фінляндії, Норвегії, Великобританії та Франції. Для порівняння зазначимо, що доходи університетів Франції від організації неперервної освіти становлять 240 млн. дол. на рік, або 10% ринку освітніх послуг для дорослого населення [2].

Управління фінансовою діяльністю приватних ВНЗ полягає у забезпеченні мобілізації, розподілу, аналізу (оперативного, поточного й перспективного) і контролю руху фінансових ресурсів.

Зарубіжний досвід державного регулювання діяльності ВНЗ показує, що міністерства освіти інших країн зберігають за собою ключову роль у визначенні національної стратегії розвитку системи вищої освіти. Проте частина їхніх функцій, зокрема і щодо фінансування, може передаватися різним посередникам-організаціям, спеціалізованим агентствам або безпосередньо вищому навчальному закладу [5].

Фінансові ресурси вищих навчальних закладів можна класифікувати за такими ознаками: місцем створення; джерелами формування; формою власності; методами акумулювання; рівнем управління; напрямками використання; регулярністю надходження.

Досвід багатьох країн свідчить, що ефективне функціонування вищої освіти досягається за рахунок:

- державної політики, спрямованої на підтримку і розвиток вищої освіти;
- ефективного управління фінансовими ресурсами на рівні вищих навчальних закладів.

Серед фінансових засобів, які отримують недержавні ВНЗ, переважне місце займають субсидії урядів. Це дає органам державної влади право контролювати цільове використання коштів та якість навчальної роботи. Іншими вагомими джерелами фінансування недержавних ВНЗ є недержавні субсидії: засоби фірм, благодійних фондів, приватних осіб тощо [4].

У західних країнах управління фінансами набуло динамічнішого розвитку у сфері активізації бюджетного менеджменту, важливою частиною якого стало бюджетування. Зарубіжний досвід використання бюджетування як однієї з технологій управління фінансами свідчить про те, що воно само по собі не може існувати без системного підходу, оскільки орієнтоване на певні результати від витратання бюджетних коштів [2].

Ефективного результату, своєю чергою, практично неможливо досягти виключно за рахунок застосування технологій бюджетування, оскільки

це взаємопов'язаний ланцюг заходів і фінанси лише обслуговують їх здійснення. Саме тому в більшості зарубіжних країн технології бюджетування запроваджувалися або одночасно зі структурними реформами, або одразу ж після них [5].

Зупинимося на дослідженні комплексу показників фінансування освіти. Обсяг фінансування освіти в різних країнах устанавлюють у відсотках від ВВП, що означає їх пряму залежність від рівня розвитку економіки. У тому числі спостерігається така тенденція: чим вище рівень розвитку економіки (величина ВВП), тим більший обсяг фінансових ресурсів має вища освіта [8].

У системі освіти треба розрізняти реінжиніринг освітніх послуг і реінжиніринг бізнес-процесів. У першому випадку ми маємо на увазі переорганізацію освітньої діяльності ВНЗ, розроблення нових освітніх програм і курсів, які орієнтовані на вимоги ринку праці й освітніх послуг, а в другому – зміни в управлінських, адміністративних та інших процесах, що можна називати бізнес-процесами [2].

Сучасна ієрархічна система бюджетів ВНЗ має функціональний підхід й охоплює всю його діяльність у період бюджетування – від надання освітніх послуг і адміністративних витрат до управління фінансовими потоками. Але традиційна система бюджетування закладів вищої освіти має низку недоліків, які особливо чітко виявляються в сучасних економічних умовах, а саме:

- бюджети відображають стан фінансових ресурсів ВНЗ на певний момент часу, концентруючи увагу винятково на короткостроковий фінансовий період;
- рівень витрат визначається на підставі результатів попереднього періоду бюджетування, відкоригованих на рівень інфляції, що часто призводить до невиправданого завищення витрат;
- традиційна система бюджетування не надає механізмів, які дають змогу оптимізувати діяльність ВНЗ з урахуванням зміни потреб ринку освітніх послуг; відсутні механізми, стимулюючі зниження витрат ВНЗ на ведення фінансово-господарської діяльності, тому структурні підрозділи прагнуть виконати витратну частину бюджету в запланованому обсязі, іноді проводячи сумнівні за своєю ефективністю витрати;
- у традиційній системі бюджетування витрати розподіляються за бюджетним класифікатором, в якому відсутні механізми, що дають змогу якісно контролювати їх ефективність.

Таким чином, економіко-методологічний складник має бути спрямований на створення нової ефективної організаційної структури з поєднанням функціонального і процесного підходів до системи управління ВНЗ. Успішність її реалізації повністю визначає ефективність функціонування створюваної системи бюджетування таких закладів.

Мета удосконалення сучасного механізму фінансового забезпечення приватних закладів вищої освіти – оптимізувати як джерела фінансування, так і видатки. Збільшення обсягів власних надходжень приватних вищих навчальних закладів від надання платних послуг обмежується кадровим потенціалом та матеріально-технічним забезпеченням, а також попитом на такі послуги з боку споживачів. Одна з найбільш значущих відмінностей поточного стану системи освіти України полягає у значно нижчих, ніж у розвинутих країнах, абсолютних показниках фінансування [6].

В освітніх бюджетах і України, і розвинутих держав переважають державні інвестиції. Варто зауважити, що приватні інвестиції в систему вищої освіти у розвинутих країнах не обмежуються безпосередньою платою за навчання. Суттєві надходження ВНЗ отримують у вигляді різноманітних пожертв від благодійників та як оплату за здійснювані для приватних компаній наукові дослідження і прикладні розробки. Своєю чергою, розвинуті системи студентського кредитування дають змогу громадянам оплачувати навчання протягом тривалого періоду після його закінчення, таким чином, значною мірою перекладаючи витрати на банківські системи відповідних країн [9].

Отже, основні особливості управління фінансовими ресурсами ПВНЗ:

- відмова від централізованого адміністрування;
- повна відповідальність за збалансованість власних бюджетів;
- сучасна практика створення в університеті колегіального органу управління (Ради), який відповідає за принципові питання діяльності університету, та адміністративної структури, очолюваної ректором;
- суттєвий акцент на фінансовому плануванні;
- рівень майбутніх витрат визначається на підставі результатів попереднього періоду бюджетування, відкоригованих на рівень інфляції, що часто призводить до невинновданого завищення витрат;
- ієрархічна система бюджетів;
- значно нижчі, ніж у розвинутих країнах, абсолютні показники фінансування.

Законом України «Про вищу освіту» передбачене право вищого навчального закладу самостійно визначати форми навчання та види організації навчально-виховного процесу, самостійно розробляти та запроваджувати власні програми наукової та науково-виробничої діяльності, вдосконалювати та актуалізувати організаційну структуру, створюючи певні структурні підрозділи (інститути, коледжі, технікуми, факультети, відділення, філії тощо) [3].

У ст. 65 Закону України «Про вищу освіту» передбачено, що вищий навчальний заклад, відповідно до свого статуту, може надавати фізич-

ним та юридичним особам платні послуги в галузі вищої освіти і пов'язаних із нею інших галузях діяльності за умови забезпечення провадження освітньої діяльності [3].

Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади здійснює державну політику в галузі освіти, у межах своїх повноважень видає нормативно-правові акти з питань вищої освіти та забезпечує контроль над виконанням законодавства про вищу освіту (постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 1994 р. № 224 «Про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів», від 29 листопада 2001 р. № 1614 «Положення про Державну інспекцію навчальних закладів») [12].

Управління в галузі вищої освіти в межах своєї компетенції здійснює й Міністерство освіти і науки України (Наказ МОН України «Положення про ради ректорів (директорів) вищих закладів освіти України» від 12 травня 1996 р. № 146) [2].

За Законом «Про вищу освіту» система стандартів вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки, а також якості освітньої діяльності ВНЗ незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм навчання.

Законом України «Про вищу освіту» встановлюються чотири рівні акредитації ВНЗ, в яких здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів. Кабінет Міністрів, МОН та Державна акредитаційна комісія України здійснюють контроль над акредитуванням вищих навчальних закладів державної і комунальної форм власності. Крім того, кожний вищий навчальний заклад України повинен пройти державну атестацію [4].

Господарський кодекс України (ГКУ) (ст. 113) визначає приватне підприємство як підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання – юридичної особи [1].

Товариством з обмеженою відповідальністю (ст. 80 ГКУ) є господарське товариство, що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Ураховуючи, що приватні вищі навчальні заклади використовують працю засновників або найманих осіб, а також створюються для отримання прибутку, їм найбільше відповідає організаційно-правова форма товариства з обмеженою відповідальністю [5].

ВНЗ, відповідно до свого статуту, може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги в галузі вищої освіти за умови забезпечення провадження освітньої діяльності. Перелік

видів платних послуг у галузі вищої освіти визначається Кабінетом Міністрів України [24, с. 557–564]. Порядок надання платних послуг державними навчальними закладами та договір про навчання розроблюється галузевими міністерствами [2].

Фінансування діяльності приватних ВНЗ, згідно із Законом України «Про вищу освіту», здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законодавством [3].

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про вищу освіту», ВНЗ незалежно від форми власності працюють на засадах неприбутковості, а неприбутковими підприємствами (установами, організаціями), згідно з пп. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (ПКУ) від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI, є суб'єкти, які не є платниками податку на прибуток підприємств, відповідно до п. 133.4 ст. 133 ПКУ. Враховуючи зазначене, приватні ВНЗ, як і державні та комунальні, не є комерційними, а отриманий прибуток, якщо він є, спрямовують, відповідно до своїх статутів, виключно на свій розвиток. Загалом же, відповідно до Закону України «Про освіту», навчальні заклади самостійно розпоряджаються прибутками від господарської та іншої передбаченої їхніми статутами діяльності [2].

Невід'ємною частиною законодавства України є також документи, в яких визначена стратегія розвитку вищої освіти:

- державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), 1993 р. [4];

- Національна доктрина розвитку освіти, 2002 р.;

- Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» № 926 від 30 вересня 2010 р.;

- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр, схвалена в 2012 р.

Аналіз чинного законодавства вказує на те, що фінансові відносини за участю ВНЗ приватної форми власності майже не регламентуються правовими приписами на відміну від державних ВНЗ, яким через історично зумовлену тривалість функціонування у національній освітній системі переважно приділяється увага в законодавстві [1].

Фінансові ресурси ПВНЗ – це частина грошових коштів підприємства або придбані на них основні та оборотні засоби, що формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу, які акумулюються за рахунок власних, позичених та залучених коштів та перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і необхідні для виконання ним фінансових зобов'язань, здійснення витрат для забезпечення процесу розширеного відтворення, а також одержання прибутку від здійснення виробничо-господарської діяльності. Переважаючим у сучасній науковій

думці є підхід грошового вираження фінансових ресурсів, однак їх матеріалістична форма теж не відхиляється [6].

Основні джерела фінансування закладів вищої освіти приватної форми власності визначено законодавчо: платне навчання з використанням різноманітних джерел, диверсифікація надходжень коштів за рахунок надання додаткових освітніх послуг і ефективного управління фінансовими ресурсами [7].

Управління фінансовою діяльністю приватних ВНЗ полягає у забезпеченні мобілізації, розподілу, аналізу (оперативного, поточного й перспективного) і контролю руху фінансових ресурсів. ВНЗ несуть повну відповідальність за збалансованість власних бюджетів. Таким чином, загальна тенденція майже в усіх країнах полягає у наданні навчальним закладам більшої фінансової незалежності за умови більшої підзвітності за підсумками роботи [8].

Сучасна ієрархічна система бюджетів ВНЗ має функціональний підхід й охоплює усю його діяльність у періоді бюджетування – від надання освітніх послуг і адміністративних витрат до управління фінансовими потоками. Велика увага приділяється фінансовому плануванню видатків на освіту, об'єктом якого переважно виступають фінансова діяльність суб'єкта бюджетної установи та відповідне коло фінансових операцій [9].

Одна з найбільш значущих особливостей поточного стану системи освіти України полягає у значно нижчих, ніж у розвинутих країнах, абсолютних показниках фінансування.

Фінансові ресурси вищих навчальних закладів можна класифікувати за такими ознаками: місцем створення; джерелами формування; формою власності; методами акумулювання; рівнем управління; напрямками використання; регулярністю надходження. Процеси формування і використання фінансових ресурсів вищих навчальних закладів приватної форми власності регламентовані у нормативно-правових актах: Цивільному кодексі України, Законі «Про вищу освіту», Законі «Про освіту», постановках Кабінету Міністрів, постановках Міністерства освіти і науки України [13].

Висновки з проведеного дослідження. Система освіти України потребує оновлення у сфері управління та фінансування приватних закладів, а також постійного пошуку підвищення якості освітнього процесу. Ця тема є актуальною для всіх країн світу, бо виховання та освіта дітей сьогодні – це надійний внесок у життя громадянського суспільства в майбутньому. Кожна країна по-своєму вирішує цю проблему, підтримує різноманітні ініціативи та вкладає чималі кошти у її вирішення. Надання приватним школам реальних можливостей для розвитку та розширення їх мережі від-

криває нові перспективи та заохочує небайдужих талановитих людей до пошуку нових підходів до навчання та виховання дітей. Разом із тим держава автоматично розширює коло людей, причетних до вирішення питань свободи вибору якісної освіти та пошуку нових методів управління та фінансування навчальним закладом. Але держава зробить справжній прорив у розвитку освіти лише тоді, коли талановиті творчі люди долучаться до управління фінансуванням школою. Аналіз чинного законодавства свідчить про те, що фінансова діяльність приватних ВНЗ в Україні сьогодні не має належного нормативно-правового забезпечення [14].

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрейчук С.К. Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні в контексті Болонського процесу: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 «Теорія та історія державного управління»; Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. Львів, 2007. 21 с.
2. Андрущенко В.П., Андрущенко Т.В. Наукова картина світу в освітньому контексті. Тематичний випуск «Безперервна освіта в Україні: реалії та перспективи»: додаток до теоретичного та науково-методичного часопису «Вища освіта України». 2008. № 4. С. 10–14.
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, М.І. Бурда та ін.; редкол. В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), В.М. Мадзігон (заст. голови), О.Я. Савченко (заст. голови); за заг. ред. В. Г. Кременя. К.: Пед. думка, 2011. 304 с.
4. Баран М.П. Модернізація вищої освіти України: роль Міжнародних організацій. Інноваційні процеси економічного і соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: тези доповідей Міжнародної конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 379 с.
5. Боголіб Т.М. Вдосконалення фінансового забезпечення вищої освіти. Вісник ТДМУ. 2016. № 3. С. 76–87.
6. Боголіб Т.М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період: монографія. К.: Міленіум, 2012. 508 с.
7. Бойко А. Конкурентоспроможність освіти як показник її ефективності та якості. Вища освіта України. 2008. № 3. С. 16–23.
8. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. К.: КОМАС, 2012. 64 с.
9. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання: нормат. зб. / За заг. ред. М.Ф. Степка, Л.М. Горбунової. К.: Форум, 2013. Т. 1. 798 с.
10. Господарський Кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
11. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2016 № 1556-VII, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print/1483438100682353>.
12. Про Державну національну програму «Освіта» (Україна XXI століття): Постанова Кабінету Міністрів від 03.11.1993 № 896. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>.
13. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>.
14. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
16. Єганова Т. Приватна школа – дзеркало змін у суспільстві. Загальноосвітні заклади приватної форми власності в системі освіти України. Одеса: Іміджпрес, 1999.
17. Карамушка Л. Актуальні проблеми психології управління загальноосвітніми закладами освіти, заснованими на приватній формі власності. Загальноосвітні заклади приватної форми власності в системі освіти України. Одеса: Іміджпрес, 1999.
18. Погрібна Н.С. Управляти школою по-новому. К.: Шкільний світ, 2009. 112 с.
19. Лаврук В. Діагностика управлінської компетентності директора школи. К.: Шкільний світ, 2008. 128 с. – («Бібліотека Шкільного світу»).
20. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. С. 141.
21. Закон України «Про загальну середню освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР). 1999. № 28. С. 230.

REFERENCES:

1. Andreychuk S. K. Derzhavne upravlinnya reformuvannyam vishchoi osviti v Ukraini v konteksti Bolons'kogo protsesu [Tekst]: avtoref. dis... kand. nauk z derzh. upr.: 25.00.01 "Teoriya ta istoriya derzhavnogo upravlinnya" / Andreychuk Stanislav Kazimirovich. – L'vivskiy regional'niy institut derzhavnogo upravlinnya Natsional'noi akademii derzhavnogo upravlinnya pri Prezidentovi Ukraini. – L'viv, 2007. – 21 s.
2. Andrushchenko V. P. Naukova kartina svitu v osvtn'omu konteksti [Tekst] / V. P. Andrushchenko, T. V. Andrushchenko // Tematichniy vipusk "Bezperervna osvita v Ukraini: realii ta perspektivi" – dodatok do teoretichnogo ta naukovo-metodichnogo chasopisu "Vishcha osvita Ukraini". – 2008. – № 4. – S. 10-14.
3. Andrushchenko V.P. Natsional'na dopovid' pro stan i perspektivi rozvitku osviti v Ukraini / Nats. akad. ped. nauk Ukraini; [avt.: V.P. Andrushchenko, I.D. Bekh, M.I. Burda ta in.; redkol. V.G. Kremen' (golova), V.I. Lugoviy (zast. golovi), V.M. Madzigon (zast. golovi), O.Ya.Savchenko (zast. golovi)]; za zag. red. V. G. Kremeny. – K.: Ped. dumka, 2011. – 304 s.
4. Baran M. P. Modernizatsiya vishchoi osviti Ukraini: rol' Mizhnarodnikh organizatsiy [Tekst] / M. P. Baran // Innovatsiyni protsesi ekonomichnogo

i sotsial'no-kul'turnogo rozvitku: vitchiznyaniy ta zarubizhniy dosvid: tezi dopovidey Mizhnarodnoi konferentsii molodikh uchenikh i studentiv. – Ternopil': TNEU, 2010. – 379 s.

5. Bogolib T.M. Vdoskonalennya finansovogo zabezpechennya vishchoi osviti // *Visnik TDEU*. – 2016. – № 3. – S. 76-87

6. Bogolib T. M. Finansove zabezpechennya rozvitku vishchoi osviti i nauki v transformatsiyniy period: monografiya / T. M. Bogolib. – K.: Milenium, 2012. – 508 c.

7. Boyko A. Konkurentospromozhnist' osviti yak pokaznik ii efektyvnosti ta yakosti / A. Boyko // *Vishcha osvita Ukraïni*. – 2008. – № 3. – S. 16-23.

8. Bolyubash Ya.Ya. Organizatsiya navchal'nogo protsesu u vishchikh zakladakh osviti: Navch. posibnik dlya slukhachiv zakladiv pidvishchennya kvalifikatsii sistemi vishchoi osviti. – K.: VVP "KOMPAS", 2012. – 64 s.

9. Vishcha osvita v Ukraïni. Normativno-pravove reguluvannya: Normat. zb. / Za zag. red. M.F. Stepka, L.M. Gorbunovoi. – K.: Forum, 2013. – T. 1. – 798 s.

10. Gospodars'kiy Kodeks Ukraïni: Zakon Ukraïni vid 16 sichnya 2003 r. № 436-IV iz zminami ta dopovnenniyami // *Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>*

11. Pro vishchu osvitu: Zakon Ukraïni vid 01.07.2016 № 1556-VII iz zminami ta dopovnenniyami // *Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1483438100682353>*

12. Pro Derzhavnu natsional'nu programu "Osvita" (Ukraïna KhKhl stolittya): postanova Kabinetu Ministriv vid 03.11.1993 № 896// *Elektronniy resurs – Rezhim*

dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

13. Pro zatverdzhennya Litsenziynikh umov provadzhennya osvith'oi diyal'nosti zakladiv osviti: postanova Kabinetu Ministriv Ukraïni vid 30.12.2015 № 1187 // *Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>*

14. Pro osvitu: Zakon Ukraïni vid 23. 05. 1991 r. № 1060-XII iz zminami ta dopovnenniyami // *Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>*

15. Tsivil'niy kodeks Ukraïni vid 16. 01. 2003 r. № 435-IV iz zminami ta dopovnenniyami // *Elektronniy resurs – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>*

16. Eganova T. Privatna shkola – dzerkalo zmin u suspil'stvi / Tetyana Eganova // *Zagal'noosvitni zakladi privatnoi formi vlasnosti v sistemi osviti Ukraïni*. – Odesa: Imidzhpres, 1999.

17. Karamushka L. Aktual'ni problemi psikhologii upravlinnya zagal'noosvitnimi zakladami osviti, zasnovanymi na privatniy formi vlasnosti / Lyudmila Karamushka // *Zagal'noosvitni zakladi privatnoi formi vlasnosti v sistemi osviti Ukraïni*. – Odesa: Imidzhpres, 1999.

18. Pogribna N. S. Upravlyati shkolyu po-novomu / N. Pogribna. – K.: Shkil'niy svit, 2009. – 112 s.

19. Lavruk V. Diagnostika upravlins'koï kompetentnosti direktora shkoli / Vasil' Lavruk. – K.: Shkil'niy svit, 2008. – 128 s. – ("Biblioteka Shkil'nogo svitu").
5. Konstitutsiya Ukraïni // *Vidomosti Verkhovnoi Radi Ukraïni (VVR)*. – 1996. – № 30. – S. 141. 6. Zakon Ukraïni "Pro zagal'nu serednyu osvitu" // *Vidomosti Verkhovnoi Radi (VVR)*. – 1999. – № 28. – S. 230.

Aleskerova Yu.V.Doctor of Economic Sciences, Senior Researcher,
Senior Lecturer at Department of Finance,
Banking and Insurance
Vinnytsia National Agrarian University**Vygs'ka A.O.,**Master's Degree
Vinnytsia National Agrarian University

MANAGEMENT OF FINANCING PRIVATE SCHOOL AND ITS IMPROVEMENT

From the first years of Ukraine's independence, much attention is being paid to the topic of building civil society, democracy, and protecting the rights and freedoms of citizens. All these processes, without a doubt, are very difficult to implement since it is not easy to change the stereotypes of people who are accustomed to common standards and often do not want to perceive the new one. This problem is particularly acute in financing education, which is moving very slowly towards improving its quality and democratization.

Therefore, the issue of financing education cannot be delayed until better times, referring to economic crises, because children grow up every day, every missed day as a debt, which then will have to be paid with a large percentage.

Creation of an effective system of accessible continuing education should be considered as the basic condition for the realization of the right of every person to the free development, proclaimed in the Constitution of Ukraine, ensuring a decent standard of living for citizens.

Financial resources are the basis of enterprise activity, that is, they are the prerequisite for its operation. Different scientific approaches to the definition of the concept of "financial resources" are reduced to the fact that these are funds that are used by the enterprise on the property rights or provided at its disposal in order to provide a simple or extended reproduction, as well as to meet the social needs of the labour collective.

Thus, the domestic system of higher education should be aimed only at the development, acquisition of new qualitative features, and this is possible only through the modernization of the statutory and legal base of the national higher education and the creation of a program of its consistent convergence with the European educational and scientific space. There is a lot of work done in Ukraine to solve these problems, as evidenced by the presence of a whole range of legal acts, but today there are problems with the legal mechanism to ensure high-quality modernization of higher education, which can only be solved at the state level.

The financial resources of the PWS are a part of the company's cash or fixed assets and working capital acquired from them, which are formed in the process of distribution and redistribution of national wealth, gross domestic product, and national income, which are accumulated at the expense of their own, borrowed funds, and are in the possession of the entity and the financial obligations necessary to fulfil it, the implementation of costs in order to ensure the process of expanded reproduction, as well as for the purpose of obtaining profits from realized production and economic activity. The prevailing in modern scientific thought is the approach of monetary expression of financial resources, but their materialistic form is also not rejected.

The financial management of private universities is to provide mobilization, distribution, analysis (operational, current, and future) and control of the movement of financial resources. Institutes of higher education are fully responsible for balancing own budgets. Thus, the general trend in almost all countries is to provide educational institutions with greater financial independence, subject to more accountability in the outcome of their work.

The education system of Ukraine needs to be updated in the field of management and financing of private institutions, as well as the constant search for the improvement of the educational process. This topic is relevant for all countries of the world, for the education, and upbringing of children today is a reliable contribution to the life of civil society in the future. Each country solves this problem in its own way, supports a variety of initiatives, and invests a lot in its solution. But the state will make a real breakthrough in the development of education only when talented creative people join the management of school financing. The analysis of the current legislation shows that the financial activity of private universities in Ukraine today has no proper legal and regulatory framework.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

THE THEORETICAL BASIS FOR THE FORMATION OF AN EFFECTIVE STRUCTURE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE

УДК 658.15

Великий Ю.М.

д.е.н., професор,
професор кафедри «Фінанси і кредит»
Харківський інститут фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету

Сукрушева Г.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри «Фінанси і кредит»
Харківський інститут фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету

Подлесецька І. А.

студентка
Харківський інститут фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету

У статті представлено теоретичні основи формування ефективної структури фінансових ресурсів підприємства. На основі літературних джерел проведено морфологічну оцінку таких понять, як «ефективність» та «фінансові ресурси підприємства». Визначено необхідність формування фінансових ресурсів із застосуванням розрахунку показників ефективності. Доведено, що в умовах розвитку економіки держави необхідно постійно вдосконалювати фінансовий менеджмент у питанні формування ефективної структури фінансових ресурсів підприємства.

Ключові слова: господарська діяльність, структура, ефективність, фінансові ресурси, власні кошти, позикові кошти.

В статье представлены теоретические основы формирования эффективной структуры финансовых ресурсов предприятия. На основе литературных источников проведено морфологическое исследование таких понятий, как «эффективность» и «финансовые ресурсы предприятия». Определена необходимость формирования финансовых ресурсов с применением расчета показ-

телей эффективности. Доказано, что в условиях развития экономики государства необходимо постоянно совершенствовать финансовый менеджмент в вопросе формирования эффективной структуры финансовых ресурсов предприятия.

Ключевые слова: хозяйственная деятельность, структура, эффективность, финансовые ресурсы, собственные средства, заемные средства.

The article presents theoretical foundations for the formation of an effective structure of the company's financial resources. Based on the literature sources, a morphological study of such concepts as: efficiency and financial resources of the enterprise was carried out. The need to form financial resources using the calculation of performance indicators is determined. It is proved that in conditions of development of the state economy, it is necessary to constantly improve financial management, in the question of formation of an effective structure of financial resources of the enterprise.

Key words: economic activity, structure, efficiency, financial resources, own funds, borrowed funds.

Постановка проблеми. В умовах розвитку ринкової економіки, важливим елементом фінансового менеджменту підприємства є формування ефективної структури фінансових ресурсів, яка б дала змогу підприємству одержувати найбільший прибуток від усіх видів діяльності та сформувати безперервну діяльність підприємства в мінливих умовах сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У господарській діяльності відсутній єдиний правильний рецепт із приводу формування ефективної структури підприємства, однак багато науковців, таких як І.А. Козачок, О.Ю. Леось, І.С. Коваль, Ю.Л. Куліченко, В.М. Опарін, І.В. Рудченко, І.О. Бланк, працюють над питаннями формування та управління фінансовими ресурсами підприємства, однак це питання потребує постійного пошуку нових управлінських рішень для вдосконалення цього процесу.

Постановка завдання. Метою дослідження є теоретичні основи формування ефективної структури фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах розвитку економіки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження.

З переходом до ринкових відносин підприємства одержали самостійність в управлінні, право розпоряджатися ресурсами і результатами праці, несуть повну відповідальність за результати своєї діяльності та прийняття управлінських рішень. Ще представник адміністративно-класичної школи

менеджменту Г. Емерсон дотримувався погляду, згідно з яким «головною турботою управлінця має бути ефективність» [1, с. 117]. І сьогодні ефективність з погляду керівників залишається найбільш важливою характеристикою діяльності підприємства, якій слід приділяти належну увагу. Від того, наскільки ефективною буде господарська діяльність підприємства, залежать його розвиток, матеріальний добробут населення, економічна безпека держави тощо.

Для більш ґрунтовного дослідження основних теоретичних та практичних аспектів ефективності господарської діяльності підприємства передусім доцільно розглянути «ефективність» як економічну категорію та її сутнісний зміст. Досліджуючи наукову літературу, можна побачити, що не існує єдиного підходу до сутності цієї складної категорії (рис. 1).

Отже, як бачимо, існує багато підходів до визначення поняття «ефективність». Одні автори пов'язують ефективність з ефектом, інші розглядають як співвідношення результату та витрат. При цьому ефект розглядається як певна форма результату. Але більшість науковців ототожнює поняття «ефективність» і «результативність».

Значна група авторів трактує фінансові ресурси підприємства як кошти, наявні в розпорядженні суб'єкта, що господарює, у табл. 1 наведено морфологічну оцінку цього поняття.

Структура фінансових ресурсів – спеціальне логічне поняття, введене в сучасний фінан-

майбутнє. Тернопіль: Економічна думка, 2011. Вип. 11. С. 51–57.

2. Гергель А. Напрями аналізу якості кредитного портфеля банку. Управління розвитком. Х.: ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2014. С. 92–94.

3. Серик Ю.В. Управління кредитним портфелем банку. Економіка і управління. 2012. № 4. С. 70–75.

4. Тептя О.В. Організація системи управління кредитним портфелем у комерційному банку. Вісник ХНУ. Економічні науки. 2014. № 5. Т. 2. С. 141–144.

5. Український банківський портал. URL: <http://banker.ua/officialrating/investment/credit>.

REFERENCES:

1. Bugel Y. (2001) Analysis of the quality of the structure of the loan portfolio of commercial banks in the

market conditions of management / Yu. Bugel // Ukrainian science: past, present, future: a collection of scientific works. – Ternopil: Economic Thought, – pp. 51-57. (in Ukrainian)

2. Gergel A. (2014) Directions of the analysis of the quality of the loan portfolio of the bank / A. Gergel // Development Management. – Kh.: KhNEU them. Seeds of Kuznets, pp. 92-94.

3. Serik Yu. V. (2012) Managing the Bank's Credit Portfolio / Yu.V. Serik // Economics and Management. – pp. 70-75.

4. Teptya O. V. (2014) Organization of a system for managing a loan portfolio in a commercial bank / O. V. Teptya // Bulletin of the KhNU. Economic sciences. – pp. 141-144.

5. Ukrainian Banking Portal. Official site [Elementary resource] – Access mode <http://banker.ua/official-rating/investment/credit>.

Stadnyk Yu.A.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Economic Cybernetics
Ivan Franko National University of Lviv

Volynyuk Kh.I.

Student
Ivan Franko National University of Lviv

APPLICATION OF ECONOMIC AND MATHEMATICAL METHODS IN THE PROCESS OF FORMING A LOAN PORTFOLIO OF THE BANK

The study of the problem of forming a profitable loan portfolio of the bank, which is realized from the standpoint of real practice, is necessary for increasing the efficiency of each bank's activity. The purpose of the work is to evaluate the expected income at the level of a separate loan and loan portfolio of the bank using economic and mathematical methods and models.

The article is devoted to the application of methods of probability theory and mathematical programming in the process of carrying out credit operations by a bank institution. The estimation of the expected income of the bank from lending taking into account a single loan and a bank loan portfolio has been done in the paper. The estimation of the expected income for individual loans is carried out taking into account the probability of a loss of solvency by the borrower and the bank's attitude to the risk using the methods of probability theory and mathematical statistics. The authors present an example of the practical implementation of the methodology of such estimation. The model of forming of a bank loan portfolio is presented as a task of mathematical programming which takes into account the conditions of the limited credit resources and the regulating norms of the National Bank of Ukraine and the model is also carried by the authors through the practical calculations based on bank data.

A loan portfolio requires competent management. Its quality may also change the tasks of the banking institution – prevent the increase of risks and financial losses. Therefore, an important task of a banking institution is a rational risk assessment both at the level of a separate loan and at the level of the portfolio of bank loans.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Журба О.М. РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ.....	3
--	----------

РОЗДІЛ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Богоявленський О.В. НАЦІОНАЛЬНИЙ БРЕНДИНГ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	12
Коваленко Ю.О. МАРКЕТИНГОВА ДЕТЕРМІНАНТА ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ.....	18
Ковальчук С.Я. ТАРИФНИЙ ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИКА.....	22

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Асташкин И.И., Акимова М.С., Улицкая Н.Ю. МОНИТОРИНГ НЕИСПОЛЬЗУЕМЫХ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ЗЕМЕЛЬ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БЕСПЛОТНЫХ ЛЕТАТЕЛЬНЫХ АППАРАТОВ (НА ПРИМЕРЕ ПЕНЗЕНСКОЙ ОБЛАСТИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ).....	28
Глуценко Я.І., Яшук Д.А. КОНЦЕПЦІЯ РОЗШИРЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС НА ЗАСАДАХ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ.....	33
Довгань Л.І., Довгань Ю.В. СИСТЕМА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІПШЕННЯ ДОБРОБУТУ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.....	40
Кривонос К.О. НАСЛІДКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ ДЛЯ ПРИЙМАЮЧИХ КРАЇН: ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ.....	46
Малюк О.С., Малий Р.Ю. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ.....	53
Пішенін І.К. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ АГРОБІЗНЕСУ.....	59
Семенова Т.В. ПРОГНОЗУВАННЯ ЄМНОСТІ ТА СТРУКТУРИ РИНКУ ЛИТИХ ЗАГОТІВОК.....	63
Сержанов В.В. АРХІТЕКТОНІКА ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	68
Данніков О.В., Січкаренко К.О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ*.....	73
Стеблюк Н.Ф., Копейкіна Є.В. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	80
Стрій Л.О., Голубєв А.К., Богатирьова Л.Д., Савицький Д.І. МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ УПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	88

РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бабаченко Л.В., Хоменко І.О. ПРОМИСЛОВИЙ МАРКЕТИНГ ЯК СПОСІБ ГОСПОДАРЮВАННЯ У РИНКОВИХ УМОВАХ	95
Бакало Н.В., Стригун В.Ю., Черноморд О.І. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНОЮ ПОЗИЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	100
Бас С.С. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА І НАПРЯМИ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ.....	105
Білик О.М., Полошко А.В. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	111

Боковець В.В., Денисевич Є.С., Зайцева Д.Є. ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	119
Воронько-Невіднича Т.В., Потапюк І.П., Петракій Н.О. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	124
Доронін С.А. АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ Й ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	130
Запашук Л.В. ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	137
Квіта Г.М., Шіковець К.О. ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СУЧАСНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУРАХ.....	145
Шашина М.В., Кньовець В.В. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ.....	150
Косарева І.П., Лисенко Д.Д. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ.....	156
Мартиненко В.П., Кушик І.Л. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	163
Марченко О.А., Самокіш А.О., Стребкова К.М. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	169
Пономаренко І.В., Віннікова І.І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ.....	174
Приходько Д.О., Мазур Ю.О. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДУ ХАРЧУВАННЯ.....	181
Пустова В.В., Пильнєв В.Г. ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ДЖЕРЕЛА ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	188
Свінцицька О.М., Богоявленська Ю.В. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ КОУЧИНГУ ЛІДЕРСТВА В ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТАХ НА ЗАСАДАХ КРЕАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	192
Ситник Ю.С., Кузьмінська Н.Л. РОЛЬ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «МВВФ «ЕНЕРГЕТИК».....	198
Соковніна Д.М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ САДІВНИЦТВА.....	203
Соколенко В.А., Рибицька Ю.Л. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ.....	208
Стукан Т.М. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	213
Терлецька Н.М., Ємець Ю.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ШЛЯХОМ АКТИВІЗАЦІЇ ЙОГО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	220
Ус М.І. ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІДПРИЄМСТВ.....	225
Філіпковська Л.О., Орленко В.Г. СИСТЕМА МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	235
Чернецька О.В., Саванчук Т.М. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: СУТНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	242
Чернишов В.В. АНАЛІЗ НАПРЯМІВ УПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	248
Шаповал А.С., Янчук Т.В. ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	258
Шестакова О.А. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	263

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Вахович І.М., Купира М.І. АРХІТЕКТУРА ФОРМУВАННЯ ПОЛЮСІВ РОСТУ ДЕПРЕСИВНОГО РЕГІОНУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	267
Гірна О.Б., Глинський Н.Ю., Кобилюх О.Я. ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ТА ОБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ МАРКЕТИНГУ.....	272
Іванова Н.В. ПОТЕНЦІАЛ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ УТВЕРДЖЕННЯ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	278
Клочковська В.О. КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ РЕГІОНУ	286
Коваль В.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КОНЦЕСІЇ У СФЕРІ ПОРТОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	290
Сімків Л.Є. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ У РЕГІОНАХ.....	295

РОЗДІЛ 6. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Белобородова М.В. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	300
Лисенко В.В., Лисенко В.П., Піддубна Л.В. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТА РОЗВИТКУ.....	307

РОЗДІЛ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Туріянова М.М., Данилко В.К., Шпиталенко Г.А., Богоявленська Ю.В., Свінцицька О.М. СОЦІАЛЬНА Й ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ДНК, СТРАТЕГІЧНЕ ТА ПРОЄКТНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	312
Буркіна Н.В., Фурман Т.Ю. МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ІНДЕКСУ ЕКОНОМІЧНОГО ДОБРОБУТУ ЯК БАЗОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ.....	320
Винничук Р.О., Юрченко Г.М. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОСПОДАРСЬКОГО МЕНТАЛІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОМСЬКОЇ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЕТНІЧНИМИ КОЛЕКТИВАМИ.....	327
Юрчик Г.М. СУТНІСТЬ ТА СУБ'ЄКТНО-ОБ'ЄКТНА СПРЯМОВАНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СВІТЛІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ.....	334

РОЗДІЛ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Алескерова Ю.В., Вигівська А.О. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ПРИВАТНОЇ ШКОЛИ ТА ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	343
Великий Ю.М., Сукрушева Г.О., Подлесецька І. А. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	351
Дідур С.В., Крот Л.М., Ніколаєнко А.С. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ.....	356
Колупаєв Ю.Б., Мельничук І.О. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ БЮДЖЕТУ ЄС.....	363
Литвинчук І.В., Прохорчук Н.О. МІСЦЕ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	369
Шостак Л.В., Михальчук М.О. СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ЯК ФІНАНСОВИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ.....	375
Момот Ю.Г., Дунайчук С.М. СТРАТЕГІЯ ХЕДЖУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	382
Мордань Є.Ю., Відменко Ю.В., Кобець Ж.О. ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ.....	391
Світлична В.Ю., Овчелупова О.М. БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ.....	400

Стеценко Т.В., Яременко В.Г., Баташова А.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СУБВЕНЦІЙ В УКРАЇНІ.....	405
Сукрушева Г.О., Горопашна Л.Г. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	413
Ткаченко О.І. СУЧАСНА БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОЧІКУВАННЯ.....	417
Шевченко Н.В. БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	424

РОЗДІЛ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Глазко Н.Д. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ ЯК ГАРАНТ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	429
Голуб Н.О. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ: ЗНАЧЕННЯ ТА ОБЛІК.....	437
Карпенко Є.А., Шийка Г.І. ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	441
Маначинська Ю.А. 5D-ПАРАДИГМА АКТУАРНОГО ОБЛІКУ ТА ПІДГОТОВКА БУХГАЛТЕРІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ.....	447
Томчук О.Ф., Машевська А.А. КОНТРОЛЬ ТА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ	457
Томчук О.Ф., Томчук В.В. РОЛЬ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	462

РОЗДІЛ 10. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Истомин Л.Ф. ИМИТАЦИОННОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ.....	471
Стадник Ю.А., Воляннюк Х.І. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ.....	478

CONTENTS

SECTION 1. ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Zhurba O.M. REGULATION OF THE CURRENCY MARKET OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF REALIZATION OF NATIONAL INTERESTS.....	11
--	-----------

SECTION 2. WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Bohoiavlenskyi O.V. NATIONAL BRANDING AS A WAY OF IMPROVING THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN PRODUCTS.....	17
Kovalenko Yu.O. MARKETING DETERMINANT OF ENTERPRISE INNOVATIVE ACTIVITY IN FOREIGN MARKETS.....	21
Kovalchuk S.Ya. TARIFF SHELTER OF UKRAINIAN AGRICULTURAL PRODUCER.....	27

SECTION 3. ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Astashkin I.I., Akimova M.S., Ulitskaya N.Yu. MONITORING OF UNUSED AGRICULTURAL LAND WITH THE USE OF THE UNMANNED AERIAL VEHICLE (ON THE EXAMPLE OF THE PENZA REGION OF THE RUSSIAN FEDERATION)....	31
Hlushchenko Y.I., Yashchuk D.A. THE CONCEPT OF EXPANDING ECONOMIC COOPERATION OF UKRAINE WITH THE EU COUNTRIES ON THE BASIS OF INCREASING ENERGY EFFICIENCY.....	38
Dovhan L.I., Dovhan Y.V. AGRICULTURAL EXTENSION SYSTEM AS AN INSTRUMENT FOR IMPROVING THE RURAL POPULATION WELFARE.....	45
Kryvonos K.O. THE EFFECTS OF TRANSNATIONAL CORPORATIONS' ACTIVITIES FOR THE HOST COUNTRIES: ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASPECTS.....	51
Maliuk O.S., Malyi R.Iu. ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF ENERGY RESOURCES CONSUMPTION IN UKRAINE.....	58
Pishenin I.K. INNOVATIVE AND INVESTING DEVELOPMENT TRENDS IN LABOUR POTENTIAL OF TRANSPORT INFRASTRUCTURE OF AGRIBUSINESS.....	62
Semenova T.V. FORECASTING OF THE CAPACITY AND STRUCTURE OF THE MARKET OF CAST SECTIONS.....	66
Serzhanov V.V. ARCHITECTONICS OF STATE INVESTMENT POLICY.....	72
Dannikov O.V., Sichkarenko K.O. UKRAINIAN ECONOMY'S DIGITALIZATION: CONCEPTUAL GROUNDS.....	79
Stebliuk N.F., Kopeikina Ye.V. METHODOLOGICAL TOOLS FOR EVALUATING COMPETITIVE STRATEGIES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	86
Striy L.O., Golubev A.K., Bogatryyova L.D., Savitskiy D.I. MARKETING ANALYSIS OF THE MOBILE COMMUNICATION SERVICES MARKET IN THE CONDITIONS OF INTRODUCTION OF THE NEWEST TECHNOLOGIES.....	94

SECTION 4. ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Babachenko L.V., Khomenko I.O. INDUSTRIAL MARKETING AS A METHOD OF HOUSING IN MARKET CONDITIONS.....	99
Bakalo N.V., Stryhun V.Y., Chornomord O.I. MANAGEMENT OF COMPETITIVE POSITION OF SERVICE BUSINESS BY USING MODERN INFORMATION TECHNOLOGY.....	104
Bas S.S. MANAGEMENT OF INTERNATIONAL OPERATIONS OF THE ENTERPRISE AND DIRECTIONS FOR THEIR OPTIMIZATION.....	110
Bilyk O.M., Poloshko A.V. FORMATION OF AN EFFECTIVE CORPORATE MOTIVATION SYSTEM AT THE ENTERPRISE.....	118
Bokovets V.V., Denysevych Y.S., Zaitseva D.Y. INNOVATION AS A FACTOR WHICH INCREASES OVERALL COMPETITIVENESS OF AN ENTERPRISE IN THE FIELD OF TOURISM.....	123
Voronko-Nevidnycha T., Potapyuk I., Petrakiy N., FEATURES OF SALES ACTIVITY MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	129

Doronin S.A. ANALYSIS OF PROFESSIONAL MOBILITY AND QUALITY OF WORKING LIFE OF EMPLOYEES OF THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM.....	136
Zapashchuk L.V. ENERGY MANAGEMENT AS A BASIS FOR THE PROVISION OF ENERGY EFFICIENCY OF THE PRODUCTION ACTIVITY OF THE ENTERPRISE.....	144
Kvita G.M., Shikovets K.O. OPTIMIZATION OF PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM IN A MODERN BUSINESS STRUCTURE.....	149
Shashina M.V., Knovets V.V. ENHANCING THE EFFICIENCY OF FUNCTIONING OF THE INSTITUTIONAL STRUCTURE OF CONFECTIONERY SECTOR.....	154
Kosareva I.P., Lysenko D.D. FEATURES OF ASSESSMENT OF FINANCIAL RELIABILITY AND STABILITY OF INSURANCE COMPANIES OF UKRAINE.....	162
Martynenko V.P., Kushyk I.L. ASSESSMENT OF THE MANAGEMENT OF THE PROCESS FOR FORMING THE BENEFIT OF THE ECONOMIC ENTITY.....	168
Marchenko O.A., Samokish A.O., Strebkova K.M. FEATURES OF PERSONNEL MANAGEMENT IN THE SPHERE OF TOURISM AND HOTEL AND RESTAURANT INDUSTRY.....	173
Ponomarenko I.V., Vinnikova I.I. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES OF DIGITAL MARKETING INVESTIGATION.....	180
Prykhodko D.O., Mazur Ju.O. INCREASING THE COMPETITIVENESS OF FOOD ESTABLISHMENTS.....	187
Pustova V.V., Pylniev V.G. INTERNAL AND EXTERNAL RESOURCES OF ENTERPRISE STAFF ATTRACTION: A COMPARATIVE ANALYSIS.....	191
Svintsytska O.M., Bogoyavlenska Yu.V. THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF LEADERSHIP COACHING IN INNOVATIVE PROJECTS THROUGH CREATIVE MANAGEMENT.....	197
Sitnik Yu.S., Kuzminskaya N.L. THE ROLE OF MARKETING POLICY IN ENSURING THE STABLE ACTIVITY OF MPVF ENERGETIK LLC.....	201
Sokovnina D.M. THEORETICAL ASPECTS OF DEVELOPMENT AND REALIZATION OF THE MARKETING STRATEGY OF HORTICULTURE ENTERPRISES.....	207
Sokolenko V.A., Rybytska Yu.L. THEORETICAL ASPECTS OF ENTERPRISE RESTRUCTURING.....	212
Stukan T.M. ECONOMIC CONTENT OF INNOVATIONS FOR AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	219
Terletska N.M., Yemets Yu.M. ENSURING COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE BY ACTIVATION OF ITS INNOVATIVE ACTIVITY.....	224
Us M.I. ASSESSMENT OF PROFESSIONAL CONFORMITY OF PARTNERSHIP ENTERPRISES.....	233
Filipkovska L.O., Orlenko V.G. THE SYSTEM OF MARKETING COMMUNICATIONS IN THE ANTI-CRISIS MANAGEMENT OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISE.....	241
Chernetska O.V., Savanchuk T.N. FINANCIAL AND ECONOMIC SAFETY IN THE SYSTEM OF BUSINESS MANAGEMENT: PROVIDING NATURE AND POLICY.....	247
Chernyshov V.V. ANALYSIS OF DIRECTIONS OF FINANCIAL DIAGNOSIS SYSTEM IMPLEMENTATION AT ENGINEERING ENTERPRISES.....	257
Yanchuk T.V., Shapoval A.S. INTERNET ADVERTISING: TRENDS AND PROSPECTS.....	262
Shestakova O.A. CURRENT VIEW ON NATURE OF ENTERPRISE INTERNATIONAL COMPETITIVE STRATEGY.....	266
SECTION 5. DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY	
Vakhovitch I.M., Kupyra M.I. ARCHITECTURE FOR THE DEVELOPMENT OF POLES IN THE DEPRESSED REGION IN THE SYSTEM OF SOCIAL AND ECONOMIC SECURITY.....	271

Girna O.B., Hlynskyy N.Yu., Kobyliukh O.Ya. DETERMINATION OF SUBJECTS AND OBJECTS OF MANAGEMENT IN TERRITORIAL MARKETING.....	276
Ivanova N.V. THE POTENTIAL OF WATER TRANSPORT OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT PARADIGM.....	284
Klochkovska V.O. CLUSTER APPROACH IN PROVIDING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF A REGION.....	289
Koval V.V. STATE REGULATION OF DEVELOPMENT OF CONCESSION IN THE SPHERE OF THE PORT AGENCY.....	294
Simkiv L.Ye. THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF STIMULATION OF ECONOMIC GROWTH IN REGIONS.....	299
SECTION 6. ECONOMY OF NATURAL RESOURCES MANAGEMENT AND ENVIRONMENT PROTECTION	
Bieloborodova M.V. EVALUATION OF THE ENVIRONMENTAL RESPONSIBILITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	306
Lysenko V.V., Lysenko V.P., Pidubna L.V. ECOLOGICAL TOURISM IN UKRAINE: TRENDS IN MANAGEMENT AND DEVELOPMENT.....	311
SECTION 7. DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS	
Turiyanova M.M., Danylko V.K., Shpytalenko G.A., Bogoyavlenska Yu.V., Svintsytska O.M. SOCIAL AND INNOVATION POLICY IN UKRAINE: DNA, STRATEGIC AND PROJECT MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF THE SOCIALLY ORIENTED ECONOMY.....	319
Burkina N.V., Furman T.Y. METHODS OF CREATION OF THE INDEX OF ECONOMIC WELL-BEING AS A BASIC INDICATOR OF THE STANDARD OF LIVING.....	325
Vynnychuk R.O., Yurchenko H.M. COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE ECONOMIC MENTALITY OF UKRAINIAN AND ROMAN COMMUNITY IN THE CONTEXT OF POLYETHNIC COLLECTIVES MANAGEMENT.....	333
Urchik G.M. ESSENCE AND SUBJECT-OBJECTIVE DIVERSITY OF SOCIAL POLICY IN THE LIGHT OF THE MODERN SCIENTIFIC DISCUSSION.....	342
SECTION 8. MONEY, FINANCES AND CREDIT	
Aleskerova Yu.V., Vygs'ka A.O., MANAGEMENT OF FINANCING PRIVATE SCHOOL AND ITS IMPROVEMENT.....	350
Velikij Yu.M., Sukrusheva A. O., Podlesetskaya I. A. THE THEORETICAL BASIS FOR THE FORMATION OF AN EFFECTIVE STRUCTURE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE.....	355
Didur S.V., Krot L.M., Nikolaenko A.S. THE MAIN ASPECTS OF ENTERPRISES FINANCIAL STATE EVALUATION.....	361
Kolupayev Yu. B., Melnychuk I. O. PROBLEM ASPECTS OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE EU BUDGET.....	368
Lytvynchuk I.V., Prochorchuk N.O. PLACE OF TAX AUDITS IN THE FIELD OF TAX CONTROL.....	374
Shostak L.V., Mykhalchuk M.O. SOCIAL GUARANTEES AS A FINANCIAL FACTOR PROVIDING POPULATION'S STANDARD OF LIVING.....	381
Momot Yu.G., Dunaichuk S.M. CURRENCY CROSS-RATE RISKS HEDGING STRATEGY IN RESPECT TO FOREIGN TRADE ACTIVITY OF ENTERPRISES.....	390
Mordan Ye.Yu., Vidmenko Y.V., Kobets Zh.O. VENTURE INVESTMENT IN UKRAINE AND THE WORLD: CURRENT TRENDS AND FEATURES OF DEVELOPMENT.....	399
Svitlychna V.Yu., Ovchelupova O.M. BANKING SECTOR: CURRENT ISSUES OF ACTIVITY AND FINDING WAYS OF OVERCOMING THE CRISIS.....	404
Stetsenko T.V., Yaremenko V.H., Batashova A.V. FEATURES OF INVESTMENT SUBVENTIONS' APPLICATION IN UKRAINE.....	412

Sukrusheva A.O., Goropashna L.G. THE THEORETICAL BASIS OF FINANCIAL PLANNING AT THE ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS.....	416
Tkachenko O.I. THE CURRENT BANKING SYSTEM OF UKRAINE: TRENDS AND EXPECTATIONS.....	423
Shevchenko N.V. THE BUDGET PROGRAM AS AN OBJECT OF STATE FINANCIAL AUDIT.....	428
SECTION 9. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	
Glazko N.D. ORGANIZATION OF ANALYTICAL WORK AS GUARANTOR OF EFFICIENT ACTIVITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	435
Golub N.O. NON-MATERIAL ASSETS: VALUE AND ACCOUNT.....	440
Karpenko E.A., Shyika H.I. ACCOUNT OF INCOME FROM SALES UNDER INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS.....	446
Manachynska Yu.A. 5D-PARADIGM OF ACTUARIAL ACCOUNTING AND PREPARATION OF NEW GENERATION OF ACCOUNTANTS.....	456
Tomchuk O.F., Mashevska A.A. CONTROL AND MANAGEMENT OF LABOUR COSTS.....	461
Tomchuk O.F., Tomchuk V.V. THE ROLE OF PROFIT AND LOSS STATEMENT FOR THE INFORMATION SUPPORT OF THE FINANCIAL ANALYSIS OF THE ENTERPRISE.....	469
SECTION 10. MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY	
Istomin L.F. SIMULATION OF DEVELOPMENT OF REGIONAL SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS.....	477
Stadnyk Yu.A., Volianyuk Kh.I. APPLICATION OF ECONOMIC AND MATHEMATICAL METHODS IN THE PROCESS OF FORMING A LOAN PORTFOLIO OF THE BANK.....	482

Наукове видання

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 17

Коректура • *Н. Ігнатова*

Комп'ютерна верстка • *В. Удовиченко*

Засновник видання:

ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»

Адреса редакції: вул. Сегедська 18, кабінет 432,

м. Одеса, Україна, 65009

Телефон: +38 (048) 709-38-69

Веб-сайт журналу: www.market-infr.od.ua

E-mail редакції: journal@market-infr.od.ua